

Budget tale 2021 .

Så er det den tid på året igen, det kommer lige så sikkert som juleaften, og igen er ønskelisterne lange fra alle partierne. Enhedslisten er vist i toppen med ønsker, 57 budgetforslag blev det til i år.

Budgetforslagene afspejler de centrale udfordringer, der venter på at blive imødekommet for at løse grundlæggende problemer for byens borgere.

Det er den tid på året, hvor vi sammen tegner et situationsbillede og perspektiverer den fremtidige udvikling for Aarhus kommune. Hvordan vi så når derhen, kan kun de kommende forhandlinger vise.

Der er meldt en forhandlingsramme ud, der er 13 millioner mindre end sidste års 39 millioner.

For Enhedslisten er det afgørende, at der kommer fokus på klima og velfærd naturligtvis med en økonomisk prioritering af de to områder.

At vi har hele 24 forslag på klima-og miljøområdet samt infrastruktur og kollektiv trafik bunder i det ansvar som gentagne rapporter og analyser har påpeget vi står med som beslutningstagere. Senest rapporten fra FN's klimapanel.

Rapport fra FN's Klimapanel understregede igen den viden vi har, men påpegede samtidigt, at der skal handles nu. Det går alt alt for langsomt med at omsætte viden til handling, måske så langsomt vi ender med ikke at have styr på klimakrisen.

Enhedslisten anerkender, at vi med sidste års vedtagne klimahandlingsplan fik sat en god

retning, men der mangler mange flere midler til at realisere omstillingen af de områder retningen pegede på.

Med vores forslag vil Enhedslisten sætte farten op, det haster på en lang række områder:

Sikring af vores grundvand –

beskyttelsesforanstaltninger af vores drikkevand skal realiseres nu.

Det har aldrig stået så galt til med vores grundvand i DK. I over halvdelen af prøverne fra vandværkernes drikkevandsboringer, blev der i 2021 og start af 2021 fundet giftrester.

Den mest indlysende metode, er at sikre de jorde hvorunder grundvandet dannes, her kan vi samtidig skabe mere vild natur eller lade jorden overgå til økologisk dyrkning.

Biodiversitet

Vores behandling af naturen kan tidligere have handlet om uvidenhed, men i dag ved vi bedre. Vi ved, at hvis vi skal sikre alle de forskellige arters overlevelse, er vi nød til at give dem reelle levesteder. Enhedslisten stiller derfor et

forslag med byparker, der vil kunne fastholde den eksisterende biodiversitet og på sigt øge den. Det vil sammen med vores forslag om bilfri søndage vil være et lille skridt mod en mere SUND kommune 😊.

Helt konkret vil vi foreslå, at en del af de penge, der skulle have betalt for letbane strækningen til Aarhus Ø, bruges til at etablere en BYpark i området.

Vi skal arbejde os hen mod en by med meget mindre trafik, og derfor har vi også et forslag om et forsøg med gratis kollektiv trafik og fuld skrue på cykelhandlingsplanen. De midler, der er afsat er for uambitiøse f.eks. er den cykel sti, der er foreslået i handleplanen for Nørre Alle ikke finansieret.

Vi ønsker en Grøn og sund by, og med den mulighed der er kommet fra folketinget , vil vi være med til at sætte grænser for udledningen af røg fra gamle brændeovne og fastlægge zoner, hvor vi begrænser kørsel med gamle diesel biler.

Vi skal gå forrest med omstillingen på alle tænkelige planer.

At al tænkelig omstilling er nødvendig, blev vi mindet om her i sommer, da de menneskeskabte klimaforandringer bulrede løs, i vore baghave Tyskland og andre steder i verden, hvor skovbrande, tørke og dertil hørende menneskelige katastrofer følger af klimaforandringerne.

Hvor smukt ville det ikke være, hvis vi formåede at vende de livstruende kurver og omstille til en økonomi og et samfund, der kan opretholde velfærd og sikre trivsel *uden* at være på fortsat kollisionskurs med naturen og vores eksistensgrundlag.

Vi har et forslag der fint lægger sig op ad den nyligt vedtagne Århus kompasset , om mere borger inddragelse, vi foreslår oprettelsen af et klima borgerting, hvor vi i samspil med borgerne løbende kan debattere dilemmaer og

mulige løsninger på problemer forbundet med klima krisen.

Det skal omsættes til anbefalinger til byrådet, derfor må der afsættes midler til organisering og administration af borgertinget.

Kriser eksistere ikke kun omkring vores fælles ansvar med klimaet, Vi står også overfor en velfærdskrise, hvor manglen på personale både nu og fremadrettet i voldsom grad udfordrer alle vores omsorg og sundhedsområder.

Vi er nødt til at kigge på de uddannelses- og arbejdsvilkår, vi tilbyder inden for områderne.

Vi må i den kommende byrådsperiode, se på hvad vi kan gøre for at sikre arbejdsmiljøet for vores ansatte.

Der bliver færre og færre ansøgere til områderne , men desværre kortere mellem de mange sager vi ser specielt på ældre- og det sociale område.

Byrådet troede på at *Sund aldring*, var et af værktøjerne til at få balance i økonomien, men det viste sig ikke at holde stik. Vi lever længere,

og bliver mere udfordrede af komplekse sygdomsforløb, stigningen i antallet af demensramte er et eksempel.

Så hvorfor er det så at vi bliver ved med at indregne *Sund aldring* som en faktor, der stabiliserer økonomien. Det kommer til at fungere som en stopklods for at tildele ældreområdet den økonomi, der skal til for, at vi kan have en værdig ældrepleje Aarhus.

Vi har fra Enhedslisten haft skarpt fokus på dette område i forgangne periode, derfor har vi også i år budgetforslag til at sikre en værdig pleje. Det er vores håb, at byrådet kan samles om forslaget.

Vi har et stigende antal ældre med handicap, der er ikke afsat tilstrækkelige midler til at opgaven kan løses, alene i 2022 har forvaltningen skønnet, at der er brug for 54,6 millioner stigende til 84,4 i 2025 .

Vi forventer på de ældre og handicappedes vegne, at der bliver taget en alvorlig drøftelse af dette i forhandlingerne.

Vi kan se, at vores ældre minister aktuelt er ude med en anerkendelse af at store organisationer, ikke altid løser opgaverne optimalt og ikke nødvendigvis fremmer et arbejdsmiljø, der er tilfredsstillende.

Vi har foreslået, at der iværksættes et projekt, der belyser forskellige muligheder for forbedringer indenfor netop hjemmeplejen, måske overhaler Astrid Krag os, men der vil være behov for, at vi finder lokale løsninger sammen med borgerne, og de medarbejdere der skal udføre opgaverne.

Det sociale område bløder - mangel på kvalificeret personale, fysiske rammer på bostederne, der ikke er tilstrækkelige og en økonomi, der slet ikke er tilstrækkelig til de store og stigende opgaver, der er på området.

Den aktuelle status for området er en voldsom underfinansiering og forventninger om

etmerforbrug. Alene i 2021 forventes et merforbrug på 130 millioner.

Vi har kendt til de stigende økonomiske og menneslige udfordringer i en del år efter hånden, derfor er det forstemmende, at der trods tiltag som *en social balanceplan*, som vi selv er en del af, ikke er en bedring i sigte. Den balance, der skal til for at sikre vores mest udsatte borgere, er ikke tilstede.

Budgetudkastet, vi indtil nu har set, giver ikke meget håb om en egentlig genopretning.

Det er udfordringer med det såkaldte kommunale fællesbidrag og barselsbidraget, der er med til at udhule budgetterne.

Vi har fået orientering om, at projektet - *tættere på familien* - gør en forskel der rykker, derfor foreslår vi, at der sker en udvidelse af projektet, så vi kan satse endnu mere på den forebyggende indsats.

Vi har et velfungerende kvindekrisecenter, hvor de kvinder der har brug for et særligt sted til enten sig selv eller med deres børn kan få ophold.

Der etableres i disse tider flere private krisecentre. Vores velfungerende krisecenter er under pres fordi de fysiske rammer ikke lever op til en rimelig standard. Indeklimaet er så ringe, at flere kvinder med deres børn ikke kan "få luft" og må visiteres videre. Det koster kassen for Aarhus kommune.

Enhedslisten ønsker at kommunens krisecenter får tilført de nødvendige til at færdiggøre renoveringen.

Børne og Unge området er ligesom de andre velfærdsområder særligt ramt af den såkaldte barselpulje og finansierings bidraget der i 2022 vil udløse en reduktion på den økonomiske ramme for området på 43,7 mio.

Er der brug for en forbedret økonomi på dette område? Det vurderer vi i høj grad fra Enhedslistens side.

Også på disse områder er vi nødt til at se på arbejdsvilkår og rammerne for det gode børne- og unge liv.

Vi har kæmpe udfordringer med at få de fysiske rammer på plads med en økonomi, der passer til.

Der er indeklimate problemer på rigtig mange af vores skoler, senest har Samsøgade skole bedt om hjælp til at løse opgaven.

Vi ved, at et godt indeklima er alt afgørende for trivsel og læring, mange af os voksne ville ikke arbejde længe et sted, hvor vilkårene var så ringe.

Vi har stadigvæk børn, der holder sig en hel skoledag, da deres toiletforhold er ude af trit med, hvad der er acceptabelt.

Det koster at sætte vores skoler og daginstitutioner i stand, men det er nødvendigt,

at vi sætter flere penge af til de planer, vi allerede har lagt på området.

I Enhedslisten er vi ikke i tvivl om, at det er så meget bedre at forebygg, så vi håber, at vi sammen med andre partier kan finde en retning, for bedre skoledage for børnene, bl.a. med kortere skoledage og en optimering af budgettet til den fritidspædagogiske del. Vi foreslår derfor et løft til Ung i Aarhus og vores Sfo'er.

Der er børn og unge, der uanset vores tidlige indsatser har brug for en helt særlig støtte og hjælp .

Vi foreslår her en central pulje til vores specialklasser , der sikrer, at økonomien til de enkelte skoler ikke belastes af disse udgifter. Når livet rammer særligt hårdt, foreslår vi, at der er ekspertise tilstede på skolerne, til at varetage denne opgave i form af sorgproces samtaler, som den enkelte lærer ofte ikke har tid til i en travl hverdag.

Vi er i byrådet optagede af at alle børn skal bevæge sig mere, det er fint og godt, der er fokus på det. Men for børn, der mister en forældre, søskende eller oplever alvorlig sygdom, skal vi kunne tilbyde dem OMSORG i form af sorggrupper på deres skoler.

Det er vigtigt for børnenes trivsel, at de oplever, at støtten er let tilgængelig i kendte omgivelser og, at alle børn kan tilbydes hjælp uanset familiens ressourcer.

Sorggruppelederen kan dele deres viden om sorg processer med andre kollegaer og forældre.

10 klasse som et helt særligt godt tilbud til de unge i vores by, der af forskellige grunde vælger en anden vej end efterskole, eller gymnasiet. Jeg meget glad over at vi i denne byrådsperiode er lykkedes med at få særligt fokus på de ældste elever i skolen , og deres muligheder.

Vi håber, at det nye tilbud med budget 2022 kan komme i gang, forhåbentlig med stor vægt på åbnehed til *fritidsdelen* for andre end 10 klassebrugerne. Vi skal åbne op til resten af byen f.eks. til det kreative og kunstneriske område og erhvervsskolerne, så vi i fællesskab kan få endnu flere unge godt i gang.

At ikke alle har mulighederne for at deltage i vores bys rige kulturliv vil vi gerne imødegå ved at sætte ekstra midler af til. Det skar med forslaget om et gratis *kulturoplevelses klippekort*.

Vi har ungemiljøer, der i høj grad har brug for et løft, og her er forslaget om et øget tilskud til frontløberne, ungdomskulturhuset – Ukh og institut for X vigtige at nå i mål med.

Vi skal anerkende vores unge vækstlag også rent økonomisk for, at de kan få det til at hænge sammen, det giver dem rygstød og energi til at udfolde alle deres spændende projekter.

Vi kan blive ved , men hvor skal pengene komme fra kan jeg allerede høre der vil blive spurgt om 😊

Vi har fremsendt forslag med bl.a. En skattestigning på 1%, vi har vi et ønske om en stilladsafgift, og vi melder os i rækken af partier med ønsker til at bruge af de frigjorte midler fra Marselis tunnelen sparet op fra dækningsafgiften.

Den opsparing der var påtænkt fremadrettet ønsker vi skal være med til at dække nogle af de mange udfordringer, vi står med i byen . Hvis der kan frigives midler fra det allerede opsparede beløb er det ikke svært at finde områder, det byder vi også gerne ind på.

Vi vil gerne frem til budgetdrøftelserne have et notat på økonomien i Kongelunden.

Hvor meget er der påtænkt afsat fra kommunens side, og kan der skaleres op og helst ned på dette beløb?

Jeg har tilladt mig at slutte næsten som sidste år, tænker godt det kan tåle en gentagelse. Aarhus en god by for alle, en mangfoldig by og alle de fine målsætninger, vi gerne vil værne om og give mening, har vi som politikere et kæmpe ansvar for, at vi med vores beslutninger og handlinger giver håb og kraft til, at vi alle oplever os som en del af *og reelt* er en del af fællesskabet. Vi er forpligtet på at tage det ansvar på os og foretage prioriteringer, der bekræfter, at vi lever op til det ansvar.

Forandringer og forbedringer skabes af os her i salen, og i Enhedslisten går vi til budgetforhandlingerne med ønsket om, at de ressourcer, der er til rådighed, bruges på at skabe en forandring og et håb om en stærk klima indsats, et værdigt og solidt løft til vores

socialt udsatte, handicappede, børnene, de unge og de ældre medborgere i vores by.

Vi vil tage ansvar for at opnå den bedst mulige prioritering af de midler, vi kan få indflydelse på.

Med dette ønsker jeg os alle en god budgetproces.